Elektronska dražba v javnem naročanju po ZJN-3

Datum prispevka: 17. 11. 2025 | www.s-procurement.si

Elektronske dražbe predstavljajo enega ključnih mehanizmov digitalizacije postopkov javnega naročanja v Republiki Sloveniji in pomembno prispevajo k večji preglednosti ter učinkovitosti porabe javnih sredstev. Njihova pravna podlaga je natančno urejena v 50. členu Zakona o javnem naročanju (ZJN-3),[1] ki povzema določbe 35. člena Direktive 2014/24/EU o javnem naročanju.[2] Namen tega instituta je omogočiti javnemu naročniku, da po prejemu ponudb in njihovi popolni začetni oceni pridobi nove, nižje cene ali izboljšane kvantitativne vrednosti posameznih elementov ponudb, kadar je to tehnično izvedljivo in pravno dopustno. Gre za ponavljajočo se elektronsko tehniko, ki temelji izključno na objektivnih, matematično merljivih parametrih in samodejnem razvrščanju ponudb.

V javnem naročanju je ta institut pomemben predvsem za ponudnike, saj zanje predstavlja mehanizem z visoko stopnjo transparentnosti, ki zagotavlja jasno in objektivno razvrščanje ponudb ter krepi zaupanje v enakopravno obravnavo vseh udeležencev, za naročnike pa je lahko učinkovito pogajalsko orodje, saj v transparentnih postopkih pogajanja sicer niso dovoljena (izjema so le naročila male vrednosti). Namen elektronskih dražb v javnem naročanju je vsekakor zmanjševanje transakcijskih stroškov in izboljšanje pogojev v pridobljenih ponudbah. Kljub temu se naročniki za elektronsko dražbo odločajo precej redko, saj gre za kompleksno orodje, v postopkih javnega naročanja pa predstavlja dodaten element tveganja čim hitrejše oddaje naročila.[3]

Bistvo elektronske dražbe je v njeni kvantitativni naravi. Zakon izrecno zahteva, da so vsi elementi, ki so predmet draženja, izraženi numerično in primerljivi z uporabo vnaprej določene matematične formule. Zato elektronska dražba ni dopustna pri naročilih intelektualnih storitev, kot so projektiranje, pravno svetovanje ali kompleksne analize, kjer prevladujejo kvalitativna merila, ki jih ni mogoče objektivno vrednotiti brez človeške presoje. Zaradi svoje kvantitativne narave je elektronska dražba primerna zgolj za postopke, v katerih

[1] Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 – odl. US, 100/22 – ZNUZSZS, 28/23, 88/23 – ZOPNN-F in 83/25 – ZOUL

[2] Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju.

[3] M. Koršič Potočnik, M. Prebil, U. Skok Klima, V. Kostanjevec, M. Basta Tratnik (2022). Zakon o javnem naročanju (ZJN-3) s komentarjem, str. 332.

je mogoče vzpostaviti objektivne in merljive parametre, zato jo zakon dopušča v odprtem in omejenem postopku, postopku s pogajanji s predhodno objavo ter pri ponovnem odpiranju konkurence v okvirnih sporazumih in dinamičnih nabavnih sistemih.[4]

Prednost uporabe elektronske dražbe je posebej izrazita v postopkih, v katerih ZJN-3 ne dopušča izvedbe pogajanj, zaradi česar naročnik po prejemu ponudb praviloma nima možnosti vplivati na znižanje ponujenih cen. Elektronska dražba v takšnih primerih predstavlja dopusten in transparenten mehanizem, ki omogoča dodatno fazo konkuriranja med ponudniki ter ustvarja pogoje za postopno zniževanje ponudbenih vrednosti. Tako se npr. odprti postopek, ki zaradi zakonske prepovedi pogajanj sicer poteka kot formalen in statičen postopek glede cenovnih elementov, preoblikuje v dinamičen proces, ki naročniku omogoča doseganje večje gospodarnosti, ob tem pa ohranja strogo spoštovanje vseh zakonskih omejitev glede prepovedi pogajanj in načela transparentnosti.

Zakon v 50. členu ZJN-3 izrecno določa, da mora naročnik uporabo elektronske dražbe napovedati že v obvestilu o javnem naročilu. Če naročnik te obveznosti ne izpolni, morebitna izvedba dražbe ni skladna z zakonom.

Prednosti elektronske dražbe v javnem naročanju so številne. Omogoča doseganje realne tržne cene v izjemno kratkem času, zagotavlja visoko stopnjo transparentnosti in zmanjšuje korupcijska tveganja. Ponudniki imajo jasen vpogled v konkurenčnost svojih ponudb, kar spodbuja strateško pripravo in zaupanje v sistem. Postopek zmanjšuje možnost diskriminacije, spodbuja digitalizacijo in preprečuje neobičajno nizke ponudbe zaradi stalnega nadzora.

Kljub temu pa institut prinaša tudi določena tveganja. Obstaja možnost nedovoljenega dogovarjanja med ponudniki, če nadzorni mehanizmi niso ustrezni. Pretiran poudarek na ceni lahko vodi v zanemarjanje kakovosti, zlasti če naročnik nepravilno strukturira merila. Mehanska uporaba dražbe brez dejanske potrebe povečuje administrativno breme in tveganje za pravne napake. Tehnične omejitve sistema lahko povzročijo težave pri draženju preveč razvejanih predračunov. Zato mora naročnik že v fazi priprave dokumentacije natančno določiti minimalni korak zniževanja, omejitve vrednosti in način izvedbe dražbe.

Elektronska dražba lahko temelji bodisi izključno na cenah, kadar je edino merilo najnižja cena, bodisi na cenah in novih vrednostih posameznih elementov ponudbe, kadar se uporablja merilo najboljšega razmerja med ceno in kakovostjo ali pristop stroškovne učinkovitosti. Vsi draženi elementi morajo biti numerično izraženi in vključeni v matematično formulo za samodejno razvrščanje. Pri uporabi razponov mora naročnik pred začetkom dražbe preračunati vrednosti na točno število. Pri variantnih ponudbah se za vsako varianto določi ločena formula.

---

[4]Prav tam, str. 335

V skladu s šestim odstavkom 50. člena ZJN-3 javni naročniki pred začetkom elektronske dražbe izvedejo popolno začetno oceno ponudb v skladu z merilom ali merili za oddajo javnih naročil in ponderji, ki so jim določeni.

Naročnik mora pred dražbo poslati povabilo k sodelovanju, pri čemer se dražba ne sme pričeti prej kot dva delovna dneva po pošiljanju povabila. Povabilo k dražbi mora biti poslano vsem ponudnikom z dopustnimi ponudbami, hkrati pa ZJN-3 naročniku izrecno nalaga tudi obveznost povabila ponudnikov, katerih ponudba je nedopustna zgolj zato, ker presega zagotovljena sredstva. To pomeni, da pri elektronski dražbi naročnik nima diskrecije glede vključitve teh ponudnikov, kar predstavlja pomembno razliko v primerjavi s postopki pogajanj. Povabilo mora vsebovati vse bistvene informacije, vključno z datumom in časom začetka dražbe, matematično formulo za razvrščanje, tehničnimi zahtevami, načinom podajanja novih vrednosti, minimalnim korakom zniževanja ter vsemi omejitvami, kar zagotavlja transparentno in pravilno izvedbo ter ponudnikom omogoča ustrezno pripravo.

Med izvajanjem elektronske dražbe mora naročnik vsem ponudnikom stalno zagotavljati informacije, ki jim omogočajo sprotno preverjanje njihove uvrstitve, praviloma z osveževanjem spletnega vmesnika. Poleg tega mora naročnik posredovati tudi agregirane podatke o drugih ponujenih cenah oziroma vrednostih ter številu udeležencev, vendar pri tem na nobeni stopnji ne sme razkriti identitete posameznih ponudnikov.

Elektronska dražba se lahko zaključi na enega izmed treh predvidenih načinov: kot običajna elektronska dražba, kjer je zaključek določen z vnaprej opredeljenim datumom in časom; kot elektronska dražba s podaljšanji, kjer se draženje nadaljuje, dokler v določenem obdobju ni prejetih novih ponudbenih vrednosti; ali kot intervalna elektronska dražba, ki se zaključi po določenem številu krogov oziroma stopenj.

Institut elektronske dražbe po ZJN-3 ostaja močno, a premalo izkoriščeno orodje za doseganje gospodarnosti, učinkovitosti in preglednosti porabe javnih sredstev. Njena uspešna uporaba zahteva skrbnost pri oblikovanju meril, tehnično brezhibnost sistema in dosledno spoštovanje načel enake obravnave in transparentnosti. Le pravilno izvedena elektronska dražba lahko v polni meri upraviči svoj namen: omogočiti javnemu sektorju, da ceneje, hitreje in bolj pregledno kupuje za potrebe državljanov.

© Inštitut za javno-zasebno partnerstvo, zavod Turjak
© S-Procurement, družba za elektronske nabavne platforme, d.o.o.
Vse informacije in podobe, vsebovane v dokumentu, so predmet avtorske zaščite.